

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนาประการหนึ่งก็คือ กำลังคนที่มีความพร้อมความสมบูรณ์ทั้งทางกายและจิตใจ การที่จะสร้างคนให้มีความพร้อมได้นั้น ต้องอาศัยการศึกษาเข้าช่วย ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สมบูรณ์แบบนั้น ควรสร้างให้มีการส่งเสริมกันไปทั้ง 4 ด้าน คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา เพื่อจะได้ผลิตเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้ มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพพลานามัยสมบูรณ์และสามารถออกไปประกอบสัมมาชีพได้ ซึ่งจะเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพของประเทศชาติ¹

พลศึกษานับว่ามีความสำคัญมากเพราะเป็นองค์หนึ่งของการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ มีการพัฒนาทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคม ในแผนการศึกษาของไทย จะเห็นได้ว่าวิชาพลศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของแผนการศึกษาชาติตลอดมา แผนการศึกษาชาติพุทธศักราช 2520 ก็ได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ในหมวดที่ 1 ข้อที่ 6 ดังนี้ "ให้มีบุคคลิกภาพที่ดีมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ"²

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวโน้มการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและพลานามัย โรงเรียนมัธยมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2523), หน้า 3.

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาชาติพุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520), หน้า 1.

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้วางจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการศึกษาทางด้านการพลศึกษา ลู่สภาพ พลานามัย และกีฬา โดยระบุไว้ในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 5 ระหว่าง พ.ศ. 2525-2527 ข้อ 9 ว่า "เพื่อส่งเสริมเยาวชนและประชาชนให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงและเพื่อเสริมสร้างและให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของการกีฬาสุขภาพพลานามัย และกิจกรรมการพักผ่อน"¹ กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของการพลศึกษา ได้กำหนดให้วิชาพลศึกษา เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพและเป็นวิชาบังคับโดยกำหนดให้เรียน สัปดาห์ละ 2 คาบและให้เลือกเรียนได้อีก 2 คาบ ในมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ส่วนมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสิทธิ์เลือกเรียนได้ถึง 4 คาบต่อสัปดาห์² จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพลศึกษาได้รับความสนใจและเห็นความสำคัญ จึงได้สั่งให้เรียนเป็นวิชาบังคับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย

มีนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่เห็นความสำคัญของการพลศึกษาและได้ให้ความหมายและความสำคัญของการพลศึกษาไว้ ตัวอย่างเช่น

วรงค์ดี เพียรชอบ ได้กล่าวถึงการพลศึกษาว่า "เป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเจริญงอกงามและมีการพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกเฟ้นแล้ว เป็นสื่อกลางของการเรียนรู้"³

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, "อุดมการณ์นโยบายและแนวทางในการพัฒนาการศึกษา การศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ในแผนการพัฒนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)" (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2524), (อัดสำเนา)

² กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาชาติพุทธศักราช 2520, หน้า 2.

³ วรงค์ดี เพียรชอบ, หลักและวิธีสอนวิชาพลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 2.

บุชเชอร์ (Bucher) ได้กล่าวว่า "วิชาพลศึกษา เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาแขนงอื่น ๆ คือเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยมีกิจกรรมทางพลศึกษาซึ่งได้เลือกเฟ้นแล้วเป็นอย่างดี เป็นสื่อในการเรียนรู้"¹

บุควอลเตอร์ และ ซีแวก (Bookwalter and Zwag) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวิชาพลศึกษาว่า "วิชาพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาซึ่งมีความมุ่งหมายสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษา วิชาพลศึกษามีให้เห็นความมุ่งหมายเฉพาะอย่างเท่านั้น แต่มีความมุ่งหมายโดยทั่วไป เช่นเดียวกับการเรียนวิชาอื่น ๆ"²

แนช (Nash) ได้ให้ความหมายของพลศึกษาไว้ว่า "การพลศึกษาเป็นการศึกษาส่วนหนึ่งในกระบวนการศึกษาทั้งหมดและเป็นการศึกษาที่ไต่กิจกรรมเป็นสื่อเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางกาย ทางประสาท ทางสติปัญญา และทางอารมณ์ ผลเหล่านี้จะประจักษ์ก็ต่อเมื่อได้มีการจัดกิจกรรมพลศึกษาขึ้นตามสถานที่ต่าง ๆ ต่อไปนี้ สนามกีฬา โรงฝึกพลศึกษา และสระว่ายน้ำ"³

การที่จะพัฒนาพลศึกษาในโรงเรียนให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นั้น จะต้องอาศัยการคัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ วรรศักดิ์ เพียรชอบ

¹Charles A. Bucher, Foundation of Physical Education, 5th ed. (Saint Louis : The C.V. Mosby Company, 1973), p.34.

²Karl W. Book walter and Harold J. Vender Zwaag, Foundations and Principles of Physical Education (Philadelphia, London, Toronto : W.V. Suanders Company, 1969), p.4.

³Jay B. Nash, Physical Education : Interpretations and Objectives (New York : A.S. Barnes and Company, 1948), p. 52.

ได้เขียนไว้ในหนังสือว่า "การวัดโครงการผลศึกษาในโรงเรียนที่สมบูรณ์ควรจะต้องประกอบด้วยโครงการสอนผลศึกษาในชั้นเรียน โครงการการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนและโครงการผลศึกษาพิเศษ"¹

ผู้รับผิดชอบในการวัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนโดยตรงคือ ครูผลศึกษา ครูผลศึกษาจะต้องจัดทำแผนการ โปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนขึ้นและจะต้องวัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หากโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ แม้ผลศึกษาจะเป็นวิชาที่กำหนดบังคับไว้ในหลักสูตร วิชาผลศึกษาก็จะไม่ได้รับความสนับสนุนและความสำคัญของวิชาผลศึกษาจะลดน้อยลง ซึ่งเป็นผลให้การผลศึกษาไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

จะเห็นได้ว่าการวัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมีความสำคัญมาก ดังนั้นการวัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนจึงต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะทำให้โปรแกรมนั้นประสบผลสำเร็จ สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การวัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ก็คือ การที่ครูผลศึกษาได้ทราบถึงสถานการณ์ของ โปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะได้ทำการพัฒนา ปรับปรุงโปรแกรมผลศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของสถานการณ์ของ โปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนที่จะมีผลต่อเนื่องและมีผลกระทบต่อการศึกษาของประเทศไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการสำรวจสถานการณ์ของ โปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการวัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนให้มีความก้าวหน้า

¹ วรรคดี เพียรชอบ, หลักและวิธีสอนวิชาผลศึกษา (กรุงเทพมหานคร :

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินสถานการณ์ภาพของโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง
2. เพื่อเปรียบเทียบสถานการณ์ภาพของโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลางระหว่างโรงเรียนระดับจังหวัด และโรงเรียนระดับอำเภอ

ขอบเขตของการวิจัย

- การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะสถานการณ์ภาพของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ด้านบริหารและการดำเนินการทางพลศึกษา ด้านสนาม อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก ด้านการคัด
- การสอนพลศึกษาในชั้นเรียนและการวัดผลศึกษาพิเศษด้านการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
  - ด้านการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน และด้านการจัดกิจกรรมพลศึกษาเพื่อนันทนาการ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าแบบประเมินสถานการณ์ภาพของโปรแกรมพลศึกษาที่สร้างขึ้นนี้ครอบคลุมเนื้อหา สามารถใช้ประเมินสถานการณ์ภาพของโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลางได้

ลุ่มมติฐานของการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีสถานการณ์ภาพของโปรแกรมพลศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สามารถประเมินได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สถานการณ์ภาพ	หมายถึง	สภาพการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
โปรแกรมพลศึกษา	หมายถึง	โครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย โครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน

โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โครงการ
แข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โครงการจัด
กิจกรรมพลศึกษาเพื่อนันทนาการ โครงการจัด
พลศึกษาพิเศษ และปัจจัยที่จะทำให้การคัดโปรแกรม
พลศึกษาได้ผลดีคือ การบริหารและการดำเนินการ
ทางพลศึกษา การคัดสนาม อุปกรณ์ และ
เครื่องอำนวยความสะดวก

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ที่ทำการสอนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
พุทธศักราช 2521 และ 2524

ภาคกลาง หมายถึง จังหวัดต่าง ๆ รวม 18 จังหวัด ได้แก่
นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ
สมุทรสาคร ราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี
ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี
ลพบุรี ชัยนาท อ่างทอง อุทัยธานี สิงห์บุรี
สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ในเขต
การศึกษา 1, 5 และ 6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสถานการณ์ภาพของโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง
2. ทำให้สามารถนำผลการประเมินสถานการณ์มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป